

Przedmowa

Oddawany do rąk Czytelników podręcznik trafia – jak się wydaje – w białą plamę w polskich badaniach i publikacjach dotyczących tej tematyki. Dwadzieścia lat po wyzwoleniu się Polski z zależności od wschodniego imperium i prawie dwadzieścia lat po upadku Związku Radzieckiego oddawany tekst stanowi dopiero pierwszą polską próbę napisania całej historii prawa Rosji i ZSRR. Były czasy, kiedy wschodni władca narzucał nam obowiązek poznawania swojego prawa i wzorowania się na nim. Dziś warto spojrzeć na to prawo obiektywnie, bez cenzury i nacisków politycznych. Starsi czytelnicy i fachowi historycy z łatwością zauważą, że podtytuł nawiązuje do dawnych lat, kiedy to nauki radzieckie były obowiązkowe, zaś zatwierdzona przez KC WKP(b) Historia Wszechzwiązkowej Komunistycznej Partii (bolszewików). Krótki kurs – była „biblią”, którą znać należało.

Prezentowana praca obejmuje główne gałęzie prawa: prawo konstytucyjne, karne, cywilne oraz ustrój sądów i organów ścigania. Książka pomyślana jest przede wszystkim dla prawników, studentów prawa oraz administracji, również dla historyków, politologów i innych zainteresowanych. W nadziei, że do tekstu sięgną także osoby niemające przygotowania prawniczego, autor starał się w przypisach wyjaśniać trudniejsze fachowe pojęcia z zakresu prawa.

Przygotowując tekst, autor napotykał problemy, m.in. wiążące się z niedostatkiem literatury polskiej wydanej po 1990 r., z trudnościami w dotarciu do źródeł radzieckich (rosyjskich) oraz z koniecznością selekcji ogromnej literatury zachodnioeuropejskiej i amerykańskiej. Zamieszczony w książce wykaz literatury jest tylko skromnym wyborem starannie wyselekcjonowanej literatury. W przypisach Czytelnik znajdzie więcej literatury, a zwłaszcza źródła normatywne i dokumenty polityczne, nieumieszczone w spisie ogólnym.

Wyrażam wdzięczność wszystkim osobom, które zechciały mi udzielić pomocy w pozyskaniu niezbędnych źródeł i przygotowaniu tekstu. Szczególne słowa podziękowania należą się Pani mgr *Danucie Gburskiej* i zespołom pracowników Biblioteki Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego oraz Biblioteki Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku, jak też Pani dr *Annie Stawarskiej-Rippel* (Katedra Historii Prawa Uniwersytetu Śląskiego) oraz Panu dr *Piotrowi Fiedorczykowi* (Zakład Historii Państwa i Prawa Uniwersytetu w Białymstoku). Bardzo dziękuję.

Białystok–Katowice, grudzień 2009 r.

Adam Lityński